

ปลอย'กระเรียนไทย'กลับสู่ป่า ปลดล็อกสัตว์สูญพันธุ์

ผู้ อำนวยการองค์การสวนสัตว์ นายภิมุข ลิ้มะโรจน์ ได้ฤกษ์เปิดโครงการ "ความก้าวหน้าของโครงการปลอยนกระเรียนพันธุ์ไทยสู่ป่า ชุดที่ 2" ที่สวนสัตว์นครราชสีมา เมื่อวันที่ 21 มีนาคม เพื่อเตรียมปลอยนกระเรียนซึ่งเป็นสัตว์ป่าสงวน 1 ใน 15 ชนิดของประเทศไทยตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 กลับสู่ป่า

ทั้งนี้ นกระเรียนพันธุ์ไทยสูญพันธุ์จากประเทศไทยเมื่อปี 2532 สวนสัตว์นครราชสีมาได้รับบริจาคนกระเรียนพันธุ์ไทยเพศผู้-เพศเมียจากชาวบ้านบริเวณชายแดน จ.สุรินทร์ จึงนำมาเพาะขยายพันธุ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2540 ได้ลูก 2 ตัว และผสมเทียมนกระเรียนพันธุ์ไทยที่แรกของโลกประสบผลสำเร็จ เกิดลูกในปี 2545

นอกจากนั้นคณะทำงานได้รับพระบรมราชโองการให้รับผิดชอบดูแลนกระเรียนในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ตั้งแต่ปี 2547 มาถึงปัจจุบัน ได้ปรับปรุงกรงเลี้ยงรวมถึงการดูแลในด้านการเพาะขยายพันธุ์ พร้อมกันนี้สวนสัตว์นครราชสีมาได้รับลูกนกระเรียนทรงเลี้ยง มาดำเนินการเพาะขยายพันธุ์จนทำรัง วางไข่ เป็นครั้งแรกในปี 2554 องค์การสวนสัตว์ได้รับพระราชทานลูกนกระเรียน 1 ตัวขณะนั้นสวนสัตว์นครราชสีมาดูแลอยู่

ผลสำเร็จจากการเพาะขยายพันธุ์ของนกระเรียนพันธุ์ไทยสวนสัตว์นครราชสีมา มีกว่า 100 ตัว คณะทำงานองค์การสวนสัตว์ได้เสนองานวิจัยกับสำนักงานคณะกรรมการสภาวะวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อเตรียมความพร้อมทดลองปลอยนกระเรียนพันธุ์ไทยจากการเพาะเลี้ยงกลับคืนสู่พื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติในประเทศไทย ระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552-2556 งบประมาณดำเนินงาน 12,450,000 บาท

โครงการวิจัยนี้มีการดำเนินงานตามสัญญา ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านนกระเรียน Mr.George W.Archibald ที่ปรึกษามูลนิธินกระเรียนสากล (ICF) ประเทศสหรัฐอเมริกา Mr.Scott H.Ford จากหน่วยงานติดตามประชากรสัตว์ สหรัฐอเมริกา เข้ามาเป็นที่ปรึกษากับทางโครงการวิจัยฯ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยน้ำเชื้อแช่แข็งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะขยายพันธุ์ ที่ดำเนินการโดยคณะอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงงานวิจัยแยกเพศนกระเรียนด้วยเสียงร้อง โดยวิธีการ PCR ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบเสียงร้อง กับวิธีการตรวจดีเอ็นเอ (DNA) ของนกจากเลือด เพื่อนำตัวอย่างมาเข้าสู่หัตถิหาค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์เพศ เพื่อความมีประสิทธิภาพในการจับคู่พ่อแม่ นกระเรียน ที่ส่งผลการเพิ่มประชากรนกระเรียนพันธุ์ไทย

ทั้งนี้ สำนักอนุรักษ์วิจัย และการศึกษา องค์การสวนสัตว์ฯ ร่วมกับคณะทำงานโครงการวิจัยสวนสัตว์นครราชสีมา ตั้งคณะทำงานจากภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลงสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำภายในประเทศไทยจนได้เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จ.บุรีรัมย์ ซึ่งมีแหล่งอาหารสำคัญ คือ ต้นหญ้าหัวทรงกระเทียม เพื่อเพาะเลี้ยงลูกนกระเรียนพันธุ์ไทยที่เกิดในปี 2553 จำนวน 10 ตัว โดยการเลี้ยงแบบสวมหุ่นแม่ นกระเรียนพันธุ์ไทย

พร้อมจดบันทึกรายละเอียดในเรื่องพฤติกรรมนกระเรียนและการบันทึกวิดีโอวงจรมัด และวิเคราะห์โดยคณะทำงานให้มีการย้ายไปพื้นที่ชุ่มน้ำเป้าหมาย โดยการดำเนินงานจะมีการติดห่วงขาเพื่อจำแนกตัวนก และมีการติดเครื่องติดตามสัญญาณดาวเทียมกับตัวนำฝูง เพื่อดำเนินการติดตามประชากรนกระเรียนพันธุ์ไทยทางพิภภูมิศาสตร์ ก่อนย้ายนกทั้ง 10 ตัวไปยังพื้นที่ชุ่มน้ำ จ.บุรีรัมย์

เมื่อย้ายนกทั้ง 10 ตัวไปยังพื้นที่ชุ่มน้ำ จ.บุรีรัมย์ คณะทำงานได้มีการติดตามจดบันทึกพฤติกรรม และมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่าง

ละเอียดก่อนทดลองปลอยคืนสู่ธรรมชาติ ชุดที่หนึ่ง รุ่น 1/2554 ในวันที่ 31 มีนาคม 2554 จำนวน 3 ตัว และชุดที่หนึ่ง รุ่น 1/2554 ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2554 จำนวน 7 ตัว

จากการติดตามจากคณะทำงานจากสำนักอนุรักษ์วิจัย และการศึกษา องค์การสวนสัตว์ฯ ซึ่งมีการรายงานมาทุกเดือน พบว่านกระเรียนพันธุ์ไทยที่ทำการปลอยยังคงอยู่ในพื้นที่และมีการหากินในบริเวณมีการรวมกลุ่มกันไม่แยกจากกัน ซึ่งสามารถบ่งบอกถึงการอยู่รอดในพื้นที่ทางธรรมชาติได้อย่างชัดเจน และในปี 2555 นี้ คณะทำงานโครงการวิจัยฯ ได้จัดการปลอยนกระเรียนพันธุ์ไทยชุดที่ 2 บริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสามมื่น โดยชุดที่

สอง รุ่น 1/2555 จำนวน 9 ตัว และชุดที่สอง
รุ่น 2/2555 จำนวน 9 ตัว รวมทั้งสิ้น 18 ตัว
คาดว่านกกระเรียนพันธุ์ไทยที่ปล่อยจะสามารถ
อยู่ในพื้นที่และมีการหากินในบริเวณที่มีการรวม
กลุ่มกันไม่แยกจากกัน เหมือนกับรุ่นที่แล้ว

ล่าสุดองค์การสวนสัตว์ได้ทำ
หนังสือถึงสำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เพื่อให้ปลดนกกระเรียนออก
จากสถานะนกที่สูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติ
แล้ว